

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z RELIGII
KLASA IV LO

Szkoła: Zespół Szkół Nr 1 I Liceum Ogólnokształcące w Łosicach

Opracował: Ks. Adrian Gendek (na podstawie materiałów z Wydawnictwa Jedność)

Zakres kształcenia: 1 godzina tygodniowo

Program: „Z Bogiem w dorosłe życie” numer AZ-3-01/18 oraz AZ-4-01/18

Podręcznik: „Szczęśliwi, którzy żyją miłością” nr AZ-34-01/18-KI-30/23

I. Kochać, by szczęśliwie żyć

Temat jednostki lekcyjnej	Wymagania	
	podstawowe	ponadpodstawowe.
	Uczeń:	
1. Bóg pragnie mojego szczęścia	• podaje prawdę, że Bóg ma plan (pomysł) na życie człowieka, • uzasadnia związek dążenia do szczęścia z prawdą i posłuszeństwem Bogu (C.1.2), • wyjaśnia, że człowiek może być w pełni szczęśliwy, gdy realizuje pomysł Boga na swoje życie.	• interpretuje fragment Ps 1, • wyjaśnia, dlaczego człowiek nie jest w pełni szczęśliwy, szukając szczęścia poza Bogiem.
2. Miłość warunkiem prawidłowego rozwoju	• definiuje pojęcie: miłość (C.13.1), • wyjaśnia, w czym przejawia się miłość Boga do człowieka, • wyjaśnia, dlaczego ludzie (nie zawsze) pragną relacji trwalszych niż emocje, • uzasadnia, że poczucie bycia kochanym daje poczucie wewnętrznej siły, by iść dalej w życiu, • wyjaśnia, dlaczego do poczucia bezpieczeństwa konieczne jest stawianie sobie granic i życie według norm.	• uzasadnia, że człowiek potrzebuje miłości do właściwego rozwoju duchowego i emocjonalnego, • charakteryzuje możliwości odpowiedzi człowieka na miłość Boga i ludzi, • krytycznie ocenia obraz „miłości” kreowanej przez media, • podaje sposoby wyrażania miłości w relacji z bliskimi.

Temat jednostki lekcyjnej	Wymagania	
	podstawowe	ponadpodstawowe.
	Uczeń:	
3. Praca, która mniej rozwija	• wyjaśnia sens pracy ludzkiej (C.16.7), • podaje, kiedy praca prowadzi do szczęścia, wzmacnia poczucie własnej wartości i jest szansą samorealizacji, • omawia i ocenia różne sposoby pozyskiwania dóbr (C.16.8), • wyjaśnia, dlaczego bezczynność degraduje umysł i ciało człowieka, • wyjaśnia zagrożenia płynące z pracobolizmu.	• uzasadnia, że praca jest darem Bożym, • charakteryzuje pracę jako konieczny element rozwoju człowieka (intelektualny, duchowy...), • charakteryzuje najważniejsze przesłania encykliki <i>Laborem exercens</i>.
4. Praca zadaniem wobec innych	• uzasadnia wartość pracy ze względu na bliźnich, zwłaszcza na swoją rodzinę, • charakteryzuje uczestnictwo chrześcijanina w życiu społecznym (E.11.1), • omawia sposoby właściwego korzystania z dóbr ziemskich, wskazując na granice uprawnionej autonomii rzeczywistości ziemskich (C.16.3), • wskazuje potrzebę podejmowania pracy ze względu na społeczeństwo, do którego należy.	• uzasadnia, że praca jest podstawowym dobrem społeczeństwa i musi się kierować zasadami etyki, • wyjaśnia sens zasady „bardziej być niż więcej mieć”, • krytycznie ocenia postawę wykorzystywania pracy innych.

II. Kochać, by służyć

Temat jednostki lekcyjnej	Wymagania	
	podstawowe	ponadpodstawowe
	Uczeń:	
5. Stworzeni na obraz Boży	- definiuje pojęcia: człowiek, dusza, duch, - wyjaśnia, na czym polega jedność duszy i ciała w człowieku, - uzasadnia zamiar Boga wobec człowieka (A.11.4), - wyjaśnia, że miłość człowieka jest odpowiedzią na miłość Boga, - wyjaśnia, na czym polega odkupieńczy plan Boga.	- interpretuje teksty biblijne o stworzeniu człowieka, - omawia przymioty świadczące o duchowości człowieka oraz czynniki, które na nią wpływają.
6. Ślubuję ci miłość	- mówi z pamięci słowa przysięgi małżeńskiej, - uzasadnia, że małżeństwo jest sakramentem w służbie drugiemu człowiekowi (B.7.2), - interpretuje teksty i czynności obecne w liturgii sakramentu małżeństwa (B.7.3), - podaje, co jest celem małżeństwa, - charakteryzuje małżeństwo w perspektywie królestwa Bożego.	- uzasadnia wartość „węzła małżeńskiego”, - wymienia i charakteryzuje postawy i zachowania zagrażające miłości małżeńskiej, - krytycznie ocenia błędne koncepcje miłości małżeńskiej.
7. Nierozerwalność małżeństwa	- uzasadnia, że sakramentu małżeństwa udzielają sobie nawzajem narzeczeni, - definiuje pojęcia: rozwód, separacja, orzeczenie o nieważności małżeństwa, - wyjaśnia różnicę między rozwodem cywilnym a orzeczeniem o nieważności małżeństwa.	- interpretuje tekst biblijny o nierozzerwalności małżeństwa (Mt 19,3-9), - wymienia i charakteryzuje warunki i przeszkody do zawarcia małżeństwa.

Temat jednostki lekcyjnej	Wymagania	
	podstawowe	ponadpodstawowe
	Uczeń:	
8. Zostawili wszystko i poszli za Nim. Sakrament święceń	• podaje, kto i w jaki sposób sprawuje sakrament święceń, • uzasadnia, że święcenia to sakrament w służbie drugiemu człowiekowi (B.7.2), • charakteryzuje teologię sakramentu święceń (B.7.1).	• interpretuje tekst biblijny o powołaniu Szymona Piotra, • podaje formę i treść sakramentu święceń, • wyjaśnia znaczenie celibatu.

III. Kochać, by zmieniać świat

Temat jednostki lekcyjnej	Wymagania	
	podstawowe	ponadpodstawowe
	Uczeń:	
9. Ojczyzna – miłość i obowiązki	• definiuje pojęcia: ojczyzna, region, mała ojczyzna, • omawia obecność wątków religijnych w kulturze narodu polskiego (literatura, muzyka, pieśni, sztuka, malarstwo) i rolę religii w kształtowaniu patriotyzmu i postaw społecznych (E.7.3), • wyjaśnia, na czym polega patriotyzm (E.7.4), • wyjaśnia i wskazuje, jakie niebezpieczeństwa niesie kosmopolityzm (E.7.5).	• uzasadnia, że miłość do Ojczyzny można porównać do miłości wobec matki, • wymienia obowiązki, które wynikają z odpowiedzialności za Ojczyznę (płacenie podatków, troska o rozwój kultury, suwerenność państwa), • charakteryzuje znaczenie ojczyzny w życiu chrześcijanina, • uzasadnia, że Europa powinna być ojczyzną ojczyzn i wspólnotą ducha.

Temat jednostki lekcyjnej	Wymagania	
	podstawowe	ponadpodstawowe
	Uczeń:	
10. Stawaj do zapasów o prawdę	• wyjaśnia, dlaczego życie w prawdzie jest realizacją przykazania miłości, • uzasadnia wartość niezależnej od podmiotu prawdy obiektywnej w życiu osoby (C.2.3), • wymienia warunki ujawniania prawdy i zachowania tajemnicy, • przedstawia destrukcyjne działanie kłamstwa (C.17.5).	• uzasadnia rolę prawdy jako gwarancji trwania w miłości, • podaje, czym jest wojna informacyjna, • wyjaśnia, na czym polega manipulacja prawdą w mediach, • uzasadnia zło hejtu i podaje, jakie niesie ze sobą konsekwencje.
11. Patrz w przyszłość. Uzależnienia	• definiuje, czym są uzależnienia i wymienia ich przyczyny, • uzasadnia, że człowiek powinien rozumnie korzystać z tego, co posiada, • uzasadnia, dlaczego należy zachowywać umiar we wszystkich dziedzinach życia.	• wyjaśnia znaczenie braku akceptacji siebie w drodze do uzależnienia, • uzasadnia, że ryzykowne zachowania niosą ze sobą nieodwracalne konsekwencje, • wskazuje rolę wiary w Boga w dążeniu do wolności od uzależnień.
12. Oblicza globalizacji	• definiuje pojęcie „prawa człowieka”, • wymienia i omawia podstawowe prawa człowieka, • wyjaśnia znaczenie praw człowieka dla rozwoju indywidualnego i społecznego, • objaśnia sposoby walki z zagrożeniami globalizacji (C.16.11).	• wymienia kategorie (rodzaje) praw, • wykazuje związek między prawami człowieka a rozwojem jednostkowym i społecznym, • wskazuje plusy i minusy globalizacji.
13. Ekologia po katolicku	• wyjaśnia, na czym polega zrównoważony rozwój, • wymienia niebezpieczeństwa postępu cywilizacyjnego, • uzasadnia potrzebę zaangażowania się w sprawy społeczne w duchu Ewangelii (C.16.10).	• wyjaśnia, na czym polega grzech ekologiczny w oparciu o encyklikę „Laudato si”, • omawia nauczanie Kościoła na temat o ruchów ekologicznych, • wskazuje na zagrożenia płynące z postawienia ekonomii nad dobrem osoby.

IV. Kochać, by troszczyć się o życie

Temat jednostki lekcyjnej	Wymagania	
	podstawowe	ponadpodstawowe
	Uczeń:	
14. Nie jest dobrze, by człowiek był sam	• omawia konsekwencje stworzenia człowieka mężczyzną i kobietą (A.11.3), • przedstawia sens ludzkiej płciowości (C.15.7), • podaje przykłady ról społecznych uwarunkowanych płciowo (C.15.6), • wskazuje różnice prowadzące do integralności płciowej (C.15.5), • charakteryzuje uczestnictwo chrześcijanina w życiu społecznym (E.11.1).	• wymienia argumenty przemawiające za celowością stworzenia mężczyzny i kobiety, • uzasadnia, że płciowość wywiera wpływ na wszystkie sfery życia osoby ludzkiej, na jedność ciała i duszy.
15. Chwalcie Boga w waszym ciele	• wskazuje związek między seksualnością a godnością ludzką (C.15.4), • opisuje zagrożenia ideologii <i>gender</i>, odnosząc je do niewłaściwie definiowanej relacji natura – kultura (C.15.13), • podaje, że zaburzenia osobowościowe prowadzą do osobistej traumy.	• uzasadnia, że płciowość jest Bożym darem, • uzasadnia, że ideologia <i>gender</i> podważa zamysł Boga wobec ludzkiej płciowości, • poddaje krytyce poglądy podważające chrześcijańską wizję płciowości, • charakteryzuje indywidualne i społeczne konsekwencje patologii płciowości.
16. Świętość życia	• wyjaśnia, że życie ludzkie jest święte (C.14.2), • uzasadnia potrzebę głoszenia wartości życia (C.14.3), • wymienia sposoby poszanowania życia i godności człowieka: zdrowie (C.14.4), • przedstawia i uzasadnia naukę Kościoła na temat <i>in vitro</i> (C.14.5).	• wyjaśnia, na czym polega naprotechnologia, • opisuje, na czym polega naturalny rytm płodności, • wymienia owoce stosowania naturalnych metod w małżeństwie, • uzasadnia, że naprotechnologia uwzględnia naturę człowieka i Boży plan.

Temat jednostki lekcyjnej	Wymagania	
	podstawowe	ponadpodstawowe
	Uczeń:	
17. Nienaruszalność życia	- wymienia zagrożenia płynące z antykoncepcji i aborcji (C.14.10), - wymienia powody, dla których kobiety decydują się na aborcję, - wymienia indywidualne i społeczne konsekwencje aborcji, - wymienia naukowe i religijne argumenty za poszanowaniem życia, - charakteryzuje eutanazję jako wykroczenie przeciwko piątemu przykazaniu (C.14.10).	- wymienia środki antykoncepcyjne i wczesnoporonne i charakteryzuje ich działanie, - uzasadnia, dlaczego aborcja narusza prawa i godność człowieka, - wyjaśnia, na czym polega duchowa adopcja dziecka poczętego, - omawia nauczanie Kościoła na temat uporczywej terapii.
18. Granice eksperymentów medycznych	- wymienia sposoby poszanowania życia i godności człowieka: badania naukowe, integralność cielesna (C.14.4), - charakteryzuje stanowisko Kościoła wobec manipulacji biomedycznych.	- uzasadnia rolę etyki w ingerencji współczesnej medycyny w życie człowieka, - charakteryzuje zagrożenia wynikające z rozwoju nowoczesnej nauki, - omawia nauczanie Kościoła na temat transplantologii.
19. „I w życiu, i w śmierci należymy do Pana”	- prezentuje naukę Kościoła dotyczącą życia wiecznego i podaje przykłady zastosowania jej we własnym życiu (A.24.1), - wymienia formy obrzędów pogrzebu (B.9.4).	- interpretuje tekst biblijny: Rz 14,7-8, - wyjaśnia nauczanie Kościoła wobec kremacji ciał, - opowiada o męczeństwie rodziny Ulmów z Markowej.

V. Kochać, by żyć w rodzinie

Temat jednostki lekcyjnej	Wymagania	
	podstawowe	ponadpodstawowe
	Uczeń:	
20. Od przyjaźni do narzeczeństwa	- definiuje pojęcia: wierność, czysta miłość, wstyd, wstydlivość (C.15.2), - opisuje, na czym polega czystość i jej wartość przed małżeństwem (C.15.8), - wyjaśnia, jak troszczyć się o czystość w miłości (C.15.9), - podaje przykłady pracy nad czystością serca (C.15.10).	- wyjaśnia rolę narzeczeństwa, - uzasadnia wartość podejmowania dojrzałej decyzji o małżeństwie, - wyjaśnia, dlaczego Kościół w swoim nauczaniu przestrzega przed praktyką mieszkania bez ślubu.
21. Od pierścionka do obrączki	- opisuje istotę miłości małżeńskiej i jej cechy (C.15.1), - opisuje, na czym polega czystość i jej wartość w małżeństwie (C.15.8), - charakteryzuje wykroczenia przeciw godności małżeńskiej (cudzołóstwo, rozwód, kazirodztwo, wolny związek, poligamia).	wykazuje wpływ wartości (miłość, wierność, odpowiedzialność i nierozzerwalność) na trwałość małżeństw.
22. Co to znaczy być dobrym ojcem, dobrą matką	- wyjaśnia, że dziecko jest darem Boga i owocem miłości rodziców (C.15.11), - wymienia obowiązki rodziców wobec dzieci (C.13.3, E.13.1), - charakteryzuje obowiązki ojca oraz obowiązki matki, - omawia znaczenie modlitwy w rodzinie (E.13.2).	- uzasadnia wartość podejmowania świadomej decyzji o poczęciu dziecka, - wyjaśnia, na czym polega odpowiedzialne rodzicielstwo, - uzasadnia, że odpowiedzialne rodzicielstwo wymaga składnia daru z siebie.

Temat jednostki lekcyjnej	Wymagania	
	podstawowe	ponadpodstawowe
	Uczeń:	
23. Co to znaczy być dobrym dzieckiem	- definiuje pojęcia: miłość, wdzięczność i szacunek w kontekście czwartego przykazania (C.13.1), - wymienia obowiązki dzieci wobec rodziców, wiążąc je z czcią, jaka należy się samemu Bogu (C.13.3, E.13.1).	- wyjaśnia, kiedy dziecko nie jest zobowiązane być posłusznym rodzicom, - uzasadnia obowiązek pomocy rodzicom w trudnych sytuacjach i podeszłym wieku.
24. Misja rodziny w świecie współczesnym	- analizuje zadania rodziny w Bożym planie stworzenia (C.13.2), - wymienia najważniejsze prawa rodziny, - wymienia i charakteryzuje zagrożenia dla współczesnej rodziny, - uzasadnia, że rodzina jest jedną z najważniejszych wartości człowieka, - omawia „Kartę praw polskich rodzin”.	- uzasadnia potrzebę powstania Karty Praw Rodziny i omawia genezę jej powstania, - omawia cele Dnia Praw Rodziny obchodzonego w Polsce, - wyjaśnia, dlaczego w Polsce obchodzimy Dzień Praw Rodziny 22 października.
25. „Z nich zaś największa jest miłość”	- wymienia cechy miłości w aspekcie chrześcijańskim, - podaje przykłady osób oraz świętych kierujących się miłością (C.15.3).	- interpretuje „Hymn o miłości” św. Pawła, - wskazuje różnice między miłością prawdziwą a pseudomiłością.

VI. Kochać, by świętować

Temat jednostki lekcyjnej	Wymagania	
	podstawowe	ponadpodstawowe
	Uczeń:	
26. Moc miłości. Boże Narodzenie	• omawia wydarzenia związane z Bożym Narodzeniem i ich kontekst (A.15.1), • wymienia motywy przyjścia Boga na ziemię (A.13.2), • wyjaśnia podwójną naturę Osoby Jezusa Chrystusa (A.13.3), • wyjaśnia istotę świąt Bożego Narodzenia, • uzasadnia potrzebę duchowego przygotowania się do świąt.	• interpretuje fragmenty prologu św. Jana, • wymienia regionalne tradycje bożonarodzeniowe, • interpretuje tekst wybranej kolędy.
27. Miłość, która uwalnia z sieci grzechu. Wielki Post	• uzasadnia, że Bóg cierpliwie i z miłością czeka na grzeszników, • wyjaśnia, że przyjmując postawę miłosiernego ojca, przeżywamy prawdziwą radość, • podaje przykłady nawróceń (F.1.5).	• uzasadnia wartość i sens zwracania się o pomoc do Boga w trudnych sytuacjach, • wyjaśnia, że przebaczenie innym daje smak wieczności w duszy,
28. Zarzućcie sieci	• uzasadnia, że Bóg przygotował dla niego nową misję, którą warto realizować, • wyjaśnia, kiedy człowiek znajduje się w sieci manipulacji zastawionej przez innych, • uzasadnia szkodliwość stosowania mechanizmów zła w życiu człowieka.	• interpretuje perykopę o cudownym połowie ryb, • wyjaśnia, że Jezus leczy poranione serca, • uzasadnia, że Bóg pragnie, by człowiek pozostawił zło i patrzył w stronę przyszłości.

Temat jednostki lekcyjnej	Wymagania	
	podstawowe	ponadpodstawowe
	Uczeń:	
29. Sieci dobrych relacji we wspólnocie Kościoła	• wyjaśnia, że miłosierdzie realizuje się w konkretnych czynach, • uzasadnia, że Jezus przez śmierć i zmartwychwstanie wziął na siebie nasz los.	• wyjaśnia alegorie w przypowieści o miłosiernym Samarytaninie, • uzasadnia, że potrzebuje Kościoła, w którym może doświadczać miłosierdzia Jezusa Chrystusa.
30. Miłość pokonała śmierć. Zmartwychwstanie	• wyjaśnia, że śmierć i zmartwychwstanie Jezusa są wyrazem jego miłości wobec ludzi, • wyjaśnia, że zmartwychwstanie Chrystusa jest zapowiedzią naszego zmartwychwstania.	• interpretuje tekst z Pierwszego Listu do Koryntian w kontekście grzechu pierwotnego, • charakteryzuje różne postawy ludzi względem faktu zmartwychwstania.

OGÓLNE KRYTERIA OCENIANIA

W procesie oceniania **obowiązuje stosowanie zasady kumulowania wymagań** (ocenę wyższą otrzymać może uczeń, który spełnia wszystkie wymagania przypisane ocenom niższym). Oceniamy wiedzę i umiejętności ucznia oraz przejawy ich zastosowania w życiu codziennym, przede wszystkim w szkole. Gdy uczeń ubiega się o ocenę celującą, bierzemy pod uwagę również jego zaangażowanie religijno-społeczne poza szkołą.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- a) nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą, (i)
- b) odmawia wszelkiej współpracy, (i)
- c) ma lekceważący stosunek do przedmiotu i wiary.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania konieczne:

- a) w zakresie wiadomości i umiejętności opanował treści najłatwiejsze, najczęściej stosowane, stanowiące podstawę do dalszej edukacji,
- b) wykazuje choćby minimalne zainteresowanie przedmiotem i gotowość współpracy z nauczycielem i w grupie.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania podstawowe:

- a) opanował treści najbardziej przystępne, najprostsze, najbardziej uniwersalne, niezbędne na danym etapie kształcenia i na wyższych etapach,
- b) uczestniczy w rozwiązywaniu problemów oraz umiejętnie słucha innych.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania rozszerzające:

- a) opanował treści umiarkowanie przystępne oraz bardziej złożone,
- b) ukierunkowany jest na poszukiwanie prawdy i dobra oraz szanuje poglądy innych,
- c) aktywnie realizuje zadania wykonywane w grupie.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania dopełniające:

- a) opanował treści obejmujące elementy trudne do opanowania, złożone i nietypowe,
- b) wykazuje własną inicjatywę w rozwiązywaniu problemów swojej społeczności
- c) wszechstronnie dba o rozwój swojej osobowości i podejmuje zadania apostolskie.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- a) posiadał wiedzę i umiejętności z przedmiotu w danej klasie, samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia,
- b) biegle posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych lub praktycznych i proponuje rozwiązania nietypowe,
- c) osiąga sukcesy w konkursach i olimpiadach kwalifikując się do finałów na szczeblu diecezjalnym, powiatowym, regionalnym, wojewódzkim albo krajowym lub posiada inne porównywalne osiągnięcia.